

การบริหารจัดการ การโต้แย้งทางความคิด

ได้อ่านบทความของอาจารย์วิจารณ์ พานิช ทำให้เกิดความคิดต่อยอดเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการนำปัญหาความขัดแย้งทางความคิดที่เกิดขึ้นในสังคมประเทศไทยไปบริหารจัดการให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติ (ทำปัญหาให้เป็นโอกาส)

อยากเห็นการนำแนวความคิดนี้ไปใช้กับเรื่องความขัดแย้งทางความคิดที่เกิดขึ้นจริงในประเทศไทยในปัจจุบัน เช่น 1.เรื่องประกันราคาข้าว 2.เรื่องการประมูล 3 G 3.เรื่องการบริหารจัดการน้ำ 4.เรื่องพลังงานของประเทศ (ปตท ปล้นประชาชน) 5.ความปองดอง 6.ความขัดแย้งทางการเมืองที่กระทบต่อประเทศชาติ 7. ฯลฯ

โดยสามารถจัดให้มีเวทีในการนำเรื่องความคิดเห็นที่ขัดแย้ง มาดำเนินการตามแนวคิดที่กล่าวมา โดยทำในเวทีสถาบันการศึกษา หรือในรายการทีวี หรือในคณะกรรมการในรัฐสภา หรือในเวที workshop ที่หน่วยงานภาครัฐใช้งบประมาณมากมายในการจัดประชุม เสวนา เป็นต้น

(บทความของอาจารย์วิจารณ์ พานิช ด้านล่าง)

เป็นเครื่องมือฝึก นศ. ให้คิดแบบวิเคราะห์อย่างลึก คือให้วิเคราะห์ทั้งสองด้านของข้อโต้แย้ง เพื่อฝึกฝนให้ไม่คิดแบบ ใช่-ไม่ใช่ คือเห็นความซับซ้อนภายในประเด็นหรือเรื่องนั้นๆ นอกจากนั้นการได้ฝึกฟังความเห็นของเพื่อน และแสดงความเห็นของตนเอง เป็นการฝึกทักษะการสื่อสาร

ครูเพื่อศิษย์ส่งเสริมให้ศิษย์สนุกกับการเรียน : 31. เทคนิคดึงความสนใจ นศ. (11) ข้อโต้แย้งทางวิชาการ

บันทึกชุดนี้ ได้จากการถอดความ ดีความ และสะท้อนความคิด จากการอ่านหนังสือ [Student Engagement Techniques : A Handbook for College Faculty](#) เขียนโดย ศาสตราจารย์ [Elizabeth F. Barkley](#) ในตอนที่ ๓๐ นี้ ได้จาก Chapter 13 ชื่อ Analysis and Critical Thinking และเป็นเรื่องของ SET 11 : Academic Controversy

บทที่ ๑๓ ว่าด้วยเรื่องการวิเคราะห์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ประกอบด้วย ๘ เทคนิค คือ SET 8 – 15 จะนำมาบันทึก ลรร. ตอนละ ๑ เทคนิค

SET 11 ข้อโต้แย้งทางวิชาการ

จุดเน้น : ความร่วมมือ

กิจกรรมหลัก : การอ่าน การอภิปราย

ระยะเวลา : ๑ คาบ

โอกาสเรียน online : สูง

เป็นเครื่องมือฝึก นศ. ให้คิดแบบวิเคราะห์อย่างลึก คือให้วิเคราะห์ทั้งสองด้านของข้อโต้แย้ง เพื่อฝึกฝนให้ไม่คิดแบบ ใช่-ไม่ใช่
คือเห็นความซับซ้อนภายในประเด็นหรือเรื่องนั้นๆ นอกจากนั้นการได้ฝึกฟังความเห็นของเพื่อน และแสดงความเห็นของตนเอง เป็นการฝึกทักษะการสื่อสาร

ขั้นตอนดำเนินการ

1. ครูหาประเด็นตามเนื้อหาในรายวิชา ที่เป็นข้อโต้แย้งหรือหาข้อยุติที่ชัดเจนไม่ได้ รวมทั้งจะช่วยสร้างมุมมองที่แตกต่าง เป็นเรื่องที่น่าสนใจสำหรับ นศ. แต่ก็ไม่สร้างความขัดแย้งหรืออารมณ์รุนแรงเกินไปในกลุ่ม นศ.
2. เขียนเรื่องขึ้นเป็นกรณีศึกษา พิมพ์สำเนาลงกระดาษต่างสี พร้อมคำสั่งหรือแนวทางให้ นศ. ดำเนินการ เพื่อแจกให้ นศ. ซึ่งแบ่งออกเป็น ๒ สี สมมติว่า สีเขียว(กำหนดให้สีเขียวมีจุดยืนหนึ่งตามในกรณีศึกษา) กับ สีน้ำเงิน ซึ่งกำหนดให้มีจุดยืนตรงกันข้าม
3. แบ่ง นศ. ออกเป็น ๒ สี เท่าๆ กัน แจกเอกสารกรณีศึกษา และบอกให้ นศ. แต่ละคนอ่านเรื่อง และกำหนดความเห็นของตนเองไว้

4. ให้ นศ. จัดกลุ่ม กลุ่มละ ๔ คน แต่ละกลุ่มมีสีเขียว ๒ คน สีน้ำเงิน ๒ คน
5. ให้ นศ. ในแต่ละกลุ่มจับคู่สีเขียวกัน ระดมความคิดกันเพื่อหาข้อสนับสนุนจุดยืนตามที่ได้รับมอบตามสี ใช้เวลา ๒ - ๓ นาที
6. ให้ นศ. แยกกลุ่ม เดินไปหาเพื่อนสีเขียวกันในห้อง เพื่อแลกเปลี่ยนความเห็นกัน โดยมีเป้าหมายรวบรวมข้อคิดเห็นสำหรับสนับสนุนจุดยืนตามสีของตน
7. นศ. กลับมารวมกลุ่ม ๔ คนอย่างเดิม (ตามข้อ 4)
8. ให้คู่สีเขียวนำเสนอจุดยืนของตน คู่สีน้ำเงินฟังโดยไม่พูดอะไร
9. ให้คู่สีน้ำเงินซักถามเพื่อความกระจ่าง แล้วให้คู่สีน้ำเงินนำเสนอ คู่สีเขียวฟัง หลังจากนั้นคู่สีเขียวซักถาม
10. ให้เปลี่ยนข้างจุดยืน โดยมีเวลาเตรียมคิดสักครู่ แล้วอภิปรายโต้แย้งกัน
11. หลังจากนั้น ขอให้ทีม ๔ คนอภิปรายหาข้อยุติหรือฉันทามติใน ๔ คน
12. จัดให้อภิปรายร่วมกันในชั้น โดยให้ทีม ๔ คน ที่เลือกข้างความเห็นสีเขียวยกมือ และให้ทีมที่เลือกสีน้ำเงินยกมือ ให้ นศ. ที่เปลี่ยนความเห็นอธิบายว่าทำไมตนจึงเปลี่ยนใจ

ตัวอย่าง

วิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ

ศาสตราจารย์ผู้สอนวิชานี้ กำหนดให้ นศ. ถกเถียงกันว่า “ใครเป็นเจ้าของอดีต” โดยครูบรรยายสั้นๆ ว่าในปัจจุบันพิพิธภัณฑ์ต่างๆ ถูกกดดันให้คืนสิ่งของต่างๆ ในพิพิธภัณฑ์ กลับไปให้แก่ประเทศที่เป็นแหล่งกำเนิดของสิ่งของเหล่านั้น ด้วยเหตุผลว่ามีการเอามาจากประเทศต้นกำเนิดอย่างไม่ถูกต้อง ประเทศต้นกำเนิดอารยธรรมโบราณ เช่น กรีซ จีน อียิปต์ อิตาลี จอร์แดน อิหร่าน เตอร์กี ปากีสถาน อ้างว่าสิ่งของเหล่านี้เป็นสมบัติของชาติ ที่ช่วยแสดงเอกลักษณ์ของชาติในโลกสมัยใหม่ แต่ภัณฑารักษ์ นักประวัติศาสตร์ และคนในประเทศตะวันตก อ้างว่าสิ่งของเหล่านั้นเป็นสมบัติของมนุษยชาติ ที่ควรจะได้นำมาจัดแสดงเพื่อการเรียนรู้อารยธรรมมนุษย์ ที่ก้าวข้ามพรมแดนรัฐชาติ

ครูจึงใช้เครื่องมือ “ข้อโต้แย้งทางวิชาการ” เพื่อให้ นศ. ได้ทำความเข้าใจรายละเอียด และฝึกคิดวิเคราะห์อย่างลึกซึ้ง

การปรับใช้กับการเรียน online

เทคนิคคล้าย Academic Controversy ที่มีการพัฒนาสำหรับเรียน online ชื่อ “Progressive Project” วิธีการคือ ครูเสนอรายชื่อบุคคลให้ นศ. เลือก ๑ บุคคล แล้วให้ นศ. จับคู่ ระหว่าง นศ. ก กับ นศ. ข เริ่มโดย นศ. อ่านเอกสาร แล้ว นศ. ก เขียนเหตุผลสนับสนุน ๓ ข้อ ส่งให้ นศ. ข แล้ว นศ. ข เขียนเหตุผลค้าน ๓ ข้อ แล้วส่งครู ครูส่งผลงานนี้ไปยัง นศ. อีกคู่หนึ่ง ให้ประเมินจุดแข็งจุดอ่อนของเหตุผลสนับสนุนและเหตุผลค้าน ส่งกลับให้ครู (Conrad RM, Donaldson JA. (2004). [Engaging the online learner : Activities and resources for creative instruction](#) . San Francisco : Jossey-Bass.)

การขยายวิธีการ หรือประโยชน์

แทนที่จะให้ นศ. กลุ่ม ๔ คน หาข้อฉันทามติด้านเขียนหรือด้านน้ำเงิน เปลี่ยนเป็นให้หาทางสร้างฉันทามติใหม่ ที่เป็นการรวมชมระหว่างสองชั่ว

คำแนะนำ

การให้ นศ. โตแย้งจากมุมมองที่ต่างกันทั้งสองมุม ช่วยให้ นศ. ได้ฝึกคิดจากต่างมุม โดยไม่ถูกแรงกดดันจากความคิดแบ่งขั้วในสังคม

ข้อคิดเห็นของผม

น่าจะดัดแปลงวิธีการข้างต้น ให้ นศ. ไปค้นหาข้อมูลหลักฐานเกี่ยวกับข้อโต้แย้งเรื่องนั้นเพิ่มเติมจากในเอกสารกรณีศึกษาของครู ก็จะทำให้ นศ. ได้ฝึกค้นคว้า และจะทำให้ได้ฝึกการวิเคราะห์ในมิติที่ซับซ้อนและลึกยิ่งขึ้น

เอกสารค้นคว้าเพิ่มเติม

Jacobson D. (2002). Getting students in a technical class involved in the classroom. In Stanley DA (Ed.), [Engaging large classes : Strategies and techniques for college faculty](#). Bolton, MA : Anker, pp. 214-216.

วิจารณ์ พานิช

๑๗ ต.ค. ๕๕